

Justiits- ja digiministri käskkirja „Avaliku konkursi läbiviimise kord ja tingimused sagedusalas 174–225 MHz“ eelnõu seletuskiri

1. Sissejuhatus

Justiits- ja digiministri käskkirja „Avaliku konkursi läbiviimise kord ja tingimused sagedusalas 174–225 MHz“ kehtestatakse elektroonilise side seaduse (edaspidi *ESS*) § 9¹ lõigete 1, 4 ja 5 alusel.

Käskkirja eesmärk on kehtestada avaliku konkursi menetluskord sageduslubade andmiseks sagedusalas 174–225 MHz (*ESS* § 9¹ lõige 1), sealhulgas konkursile kvalifitseerimise nõuded (*ESS* § 9¹ lõige 4) ning *ESSi* § 9¹ lõikes 5 nimetatud nõuded üldkasutatava elektroonilise side võrgule (edaspidi *sidevõrk*). Käskkirja volitusnormiks ei ole *ESS* § 9¹ lõige 6, kuna konkursi käskkirjaga ei sätestata tagatisraha ega alghinda. Konkursi võitja valitakse ninimetatud iluduskonkursi teel, see tähendab, kelle ringhäälinguvõrk on kõige parem, mitte kes maksab kõige rohkem raha.

Käskkirja jõustumisel korraldab Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet (edaspidi *TTJA*) avaliku konkursi kolme sagedusloa andmiseks. Konkursi võitjad ehitavad Eestis välja maapealse digitaalse raadioringhäälinguvõrgu (edaspidi ka *ringhäälinguvõrk*) ning pakuvad ringhäälinguvõrgu teenust meediateenuste seaduse alusel väljastatud raadioloo omanikele.

1.1. Sisukokkuvõte

Eestis levib FM¹-analoograadio sagedustel 87,5–108 MHz, kus edastatakse kokku 33 raadioprogrammi. Nendest 25 raadioprogrammi leviala on piisavalt suur, et olla kättesaadav üle 50 protsendile elanikkonnast.

Raadioteenuse osutamise tegevusluba ehk raadioluba väljastatakse meediateenuste seaduse alusel avaliku konkursi korras seitsmeks aastaks. Raadioluba saab väljastada ainult juhul, kui on olemas vajalik sagedusressurss. 2024. aasta suvel toimunud raadiolubade konkurss² näitas ilmekalt, et raadiolubade nõudlus on suurem, kui on olemasolev sagedusressurss.

Eesti riigil pole täna plaanis FM-analoograadiot sulgeda. Digiraadio kasutuselevõtmine tähendab raadioprogrammi omanikele lisavõimalust FM-analoograadio kõrval.

2022. aasta sügisel esitati *TTJA*-le raadioturu soov alustada digitaalse raadioringhäälingu (ingl *digital audio broadcasting*, edaspidi *DAB*) standardi *DAB+*³ katsetamisega sagedusalas 174–230 MHz, mis on paljudes Euroopa riikides⁴ juba kasutusele võetud.

TTJA töötas välja ja kinnitas 7. novembril 2022. aastal digiraadio testimise põhimõtted, et kõigil osapooltel oleks võimalustest ühtne arusaam. Esimene digiraadio testimise sagedusluba väljastati 2022. aasta novembri lõpus. Testperioodi on turunõudluse tõttu poole aasta kaupa pikendatud. Praeguste testimispõhimõtete järgi on võimalik digiraadiot testida kuni 2024. aasta

¹ FM – sagedusmodulatsioon (ingl frequency modulation).

² <https://ttja.ee/uudised/konkursi-tulemusel-anti-valja-32-raadioluba>.

³ *DAB+* – digitaalse raadioringhäälingu standardi edasiarendus.

⁴ <https://www.worlddab.org/countries>.

lõpuni ja seda tähtaega pikendatakse kuni konkursi korras sageduslubade võitjate ringhäälinguvõrgu kasutusele võtmiseni.

Testimiseks on 2024. aasta novembri seisuga väljastatud kokku seitsme raadiosaatja sagedusload ning digiraadios levib kokku 27 raadioprogrammi, nendest 15 programmi on uued ja FM-analoograadios ei levi (R2 Altpop, Duo Gold, Duo Greatest Hits, Duo Country, Duo Party, Duo Rock, Raadio Kidzone, Elmari Kuld, Elmari Tantsuõhtu, MyHits Dance, Radio Nostalgia, All the best Radio, Novoe Radio, Narodnoe Radio, Radio Top).

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium ning TTJA korraldasid ajavahemikul 15.09.–15.10.2023 avaliku arutelu „Digiraadio kasutuselevõtmise korraldamine ning sagedusala 174–225 MHz kasutuse planeerimine“⁵, et saada huvigruppide tagasisidet, kommentaare ja ettepanekuid nimetatud sagedusala kasutamise edasiseks planeerimiseks.

Selle kohta esitasid oma seisukohad Duo Media Networks OÜ, Kultuuriministeerium, Northstar Media OÜ, Taeva raadio OÜ, AS All Media Eesti, AS Levira ja Eesti Rahvusringhääling (ERR). Sellele järgne 29. novembril 2023. aastal kohtumine huvigruppidega, kus arutati veel kord avaliku arutelu küsimusi ja esitatud vastuseid.

Kuigi kõik raadioprogrammide omanikud ei ole digiraadiost huvitatud, on tagasiside põhjal ilmne, et raadioturul on digiraadio vastu piisav huvi. Praegu on potentsiaalseid raadioprogramme rohkem, kui FM-analoograadio sagedusressurss võimaldab katta, ning raadioprogrammide suhtes tuleb teha valik. Digiraadio oma täiendava sagedusressursiga aitaks selle probleemi kõrvaldada ning Eesti meediamaastik mitmekesisuks. Digiraadio kasutuselevõtmine annab raadioprogrammi omanikele lisavõimaluse oma programmiga eetrisse tulla.

FM-analoograadios levib ühel sagedusel üks raadioprogramm. Sagedusloa omanik on ühtlasi ka raadioloa omanik. Digiraadios levib ühel sagedusel mitu raadioprogrammi. Nende täpne arv sõltub kvaliteedist, kuid jääb eelduslikult vahemikku 10 kuni 14. Sagedusloa omanik on ringhäälinguvõrgu väljaehitaja ja haldaja, kes hakkab ringhäälinguvõrgu teenust pakkuma raadioloa omanikele nende raadioprogrammide edastamiseks.

Ettevõtlus- ja infotehnoloogiaministri 26. oktoobri 2017. aasta määrusega nr 54 „Eesti raadiosagedusplaan“⁶ on digiraadio jaoks eraldatud sagedusala 174–240 MHz. Sagedusala 225–240 MHz kasutatakse riigikaitse otstarbel, seega on võimalik digitaalse raadioringhäälingu jaoks kasutusele võtta sagedusvahemik 174–225 MHz. Sagedusala kasutamiseks on vaja sagedusluba ning need antakse välja ESSi § 9¹ alusel korraldatud avaliku konkursiga. Sagedusala digitaalse raadioringhäälingu kasutust Euroopas (sh naaberriikide kooskõlastusi sagedusressursi kasutamiseks) reguleerib peamiselt Genfi 2006. aasta leping „Regioonide 1 ja 3 osades, sagedusalades 174–230 MHz ja 470–862 MHz pakutava maapealse digitaalringhäälingu planeerimise regionaalse raadioside konverentsi (RRC-06) lõppaktid“⁷.

1.2. Käskkirja ettevalmistaja

Käskkirja eelnõu ja seletuskirja on koostanud TTJA sagedushalduse talituse juhataja Erko Kulu (667 2120, erko.kulu@ttja.ee) ja sagedushalduse talituse ekspert Endrik Kriisa (667 2131, endrik.kriisa@ttja.ee) ning Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi (edaspidi *MKM*)

⁵ Avalikud konkursid ja arutelud | Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet (ttja.ee)

⁶ RT I, 01.12.2023, 8.

⁷ RT II 2007, 14, 44.

sideosakonna peaspetsialist Liisi Moks (639 7665, liisi.moks@mkm.ee). Käskkirjale on juriidilise ekspertiisi teinud MKM-i õigusosakonna õigusnõunik Ragnar Kass (ragnar.kass@mkm.ee). Käskkirja eelnõud ja seletuskirja on keeleteoimetanud Justiitsministeeriumi õigusloome korralduse talituse toimetaja Inge Mehide (5366 8522, inge.mehide@just.ee).

2. Käskkirja sisu ja võrdlev analüüs

Punktis 1 sätestatakse käskkirja kehtestamise eesmärk.

Punktis 2 sätestatakse avaliku konkursiobjektid.

Tulenevalt Genfi lepingust ning riikidevahelisele sagedusala 174–225 MHz sagedusjaotusele on Eestis võimalik väljastada kuni viis üleriigilist sagedusluba. Genfi leping annab sagedusala kasutamisele üldised raamtingimused, kuid enne saatejaamade kasutamist on tarvis tehnilised tingimused naaberriikidega kooskõlastada.

Digiraadio näol on tegemist uue tehnoloogia ja teenusega, seega pole teada kui hästi see teenus raadiojaamade poolt kasutusele võetakse ning kui suur pikaajaline huvi selle vastu on.

Avaliku konsultatsiooni käigus esitati arvamusi, et piisab alustuseks ühest kuni kolmest üleriigilisest võrgust, kuid eelnõu esimesel kooskõlastusringil saadud tagasisidest nähtus (vt tagasisidet seletuskirja lisa), et huvi on väga suur ja vajadus oleks kolme üleriigilise võrgu järele.

Arvestades Genfi lepingust tulenevast vajadusest koordineerida sagedusala kasutus naaberriikidega ning digiraadio kui uue teenuse algust ja esimese kooskõlastusringi tagasisidet, otsustasid eelnõu koostajad panna konkursile kolm üleriigilist sagedusluba.

Tulevikus, kui turult tuleb nõudlus ja Genfi lepingust tulenevalt on TTJA koorinatsiooniläbirääkimised teiste riikidega edukalt tehtud rohkemate sageduste osas, siis saame anda avaliku konkursiga ka järgmised sagedusload.

Konkursiobjektid on kolm sagedusluba, igaüks nendest annavad sagedusloa omanikule õiguse kasutada sagedusi sagedusalas 174–225 MHz üleriigilise ringhäälinguvõrgu teenuse osutamiseks.

Konkursiobjekti „**MUX R1**“⁸ juurde kuuluvad sageduskanalid levipiirkondade kaupa:

Levipiirkond	Sageduskanali nr	Sagedusvahemik
PÄRNU	6A	181,168–182,704 MHz
TALLINN	7B	189,872–191,408 MHz
KOERU	7B	189,872–191,408 MHz
KOHTLA	7B	189,872–191,408 MHz
ORISSAARE	7A	188,160–189,696 MHz
VALGJÄRVE	5D	179,296–180,832 MHz

⁸ MUX R1 – esimene digitaalse raadioringhäälinguvõrgu sagedusluba.

Konkursiobjekti „MUX R2“⁹ juurde kuuluvad sageduskanalid levipiirkondade kaupa:

Levipiirkond	Sageduskanali nr	Sagedusvahemik
PÄRNU	10B	210,880–212,416 MHz
TALLINN	10B	210,880–212,416 MHz
KOERU	7D	193,296–194,832 MHz
KOHTLA	7D	193,296–194,832 MHz
ORISSAARE	11A	216,160–217,696 MHz
VALGJÄRVE	8D	200,304–201,840 MHz

Konkursiobjekti „MUX R3“¹⁰ juurde kuuluvad sageduskanalid levipiirkondade kaupa:

Levipiirkond	Sageduskanali nr	Sagedusvahemik
PÄRNU	10D	214,304–215,840 MHz
TALLINN	10D	214,304–215,840 MHz
KOERU	9B	203,872–205,408 MHz
KOHTLA	9B	203,872–205,408 MHz
ORISSAARE	11C	219,584–221,120 MHz
VALGJÄRVE	8B	196,880–198,416 MHz

Täpsemad konkursiobjektide kirjeldused ja tehnilised tingimused sätestatakse käskkirja lisas 1 (vt lisa 1 selgitust).

Samas punktis sätestatakse, et konkursiobjekti võitjad selgitatakse välja käskkirja lisas 2 sätestatud hindamiskriteeriumite ja -metoodika alusel (vt lisa 2 selgitust).

Iga konkursil osaleja võib saada maksimaalselt kolm konkursiobjekti.

Punktis 3 sätestatakse nõuded konkursi väljakuulutamise teatele, mis avaldatakse väljaandes Ametlikud Teadaanded ja konkursi korraldaja veebilehel.

Konkursi väljakuulutamise teade sisaldab konkursi korraldaja nime ja kontaktisiku andmeid, teavet konkursile pandavate sageduslubade kohta ning riigilõivu tasumise suurust ja korda.

Teates tuuakse ära ka osaleja kvalifitseerimise tingimused, vormistus- ja keelenõuded ning avalduste esitamise viis, koht ja tähtpäev. Informeeritakse ka lisateabe saamise võimalusest. Lisaks on jäetud võimalus kehtestada muid tingimusi, kui selleks peaks vajadus tekkima.

Punktis 4 sätestatakse selgituste andmise kord. Konkursi kohta on võimalik osalejal esitada küsimusi vähemalt kolm tööpäeva enne konkursil osalemise avalduse esitamise tähtpäeva. Küsimused esitatakse konkursi korraldaja kontaktisikule ning küsimused ja vastused avaldatakse konkursi korraldaja ehk TTJA veebilehel.

Lisaks sätestatakse osalejale võimalus küsida konkursi korraldajalt ringhäälinguvõrgu leviga kaetud elanikkonna protsenti. Selleks esitab osaleja konkursi korraldajale ringhäälinguvõrgu raadiosaatjate nimekirja koos tehniliste andmetega vastavalt käskkirja lisale 2. Konkursi korraldaja arvutab esitatud andmete põhjal elanikkonna protsendi ja teatab selle osalejale viie tööpäeva jooksul alates protsendi kohta küsimisest.

⁹ MUX R2 – teine digitaalse raadioringhäälinguvõrgu sagedusluba.

¹⁰ MUX R3 – kolmas digitaalse raadioringhäälinguvõrgu sagedusluba.

Sellega soovitakse vältida olukorda, kus osaleja teeb elanikkonna protsendi kohta enda arvutused, kuid need ei lange kokku konkursi korraldaja andmetega ning konkursist langetakse välja liiga väikese protsendi tõttu.

Osalejal võimaldatakse nimetatud protsenti küsida kahel korral ja vähemalt viis tööpäeva enne avalduse esitamise tähtpäeva, et konkursi korraldajal oleks piisavalt aega arvutusi teha ja õigeaegselt vastata. Õigus küsida protsenti kahel korral on sätestatud kahel põhjusel. Esiteks, et osaleja kaaluks hoolikalt oma ringhäälinguvõrgu planeeringut ja seejärel küsiks korraldajalt ringhäälinguvõrguga leviga kaetud elanikkonna protsenti. Teiseks, et vältida konkursi korraldaja koormamist päringutega, kuna igale taolisele päringule vastamine nõuab aega.

Punktis 5 kehtestatakse nõuded konkursil osalejale.

Peale ESSi § 9¹ lõikes 3 sätestatud nõuete peab osaleja olema ka registreeritud Euroopa Majanduspiirkonna liikmesriigi või Šveitsi Konföderatsiooni äriregistris või muus Euroopa samaväärses registris näiteks Soome samaväärses registris.

Lisaks peab osaleja vastama käskkirjas toodud nõuetele. Konkursil osaleja netovara peab vastama avalduse esitamise ajaks viimase lõppenud majandusaasta kinnitatud aruandele, lähtudes äriseadustikus või asukohariigi õigusaktis sätestatud nõuetest. Netovara vastavust kontrollitakse viimase lõppenud majandusaasta seisuga (üldjuhul avalduse esitamisele eelnenud kalendriaasta seisuga) äriregistri andmete põhjal.

Kui avalduse esitamise ajaks ei ole viimase lõppenud majandusaasta aruande kinnitamise tähtpäev õigusaktide kohaselt saabunud, lähtub konkursi korraldaja eelviimase lõppenud majandusaasta aruandest. See erisus on sätestatud käskkirja punktis 5.2.

Äriseadustiku § 179 lõike 4 ja § 334 lõike 2 kohaselt on osäühingul ja aktsiaseltsil majandusaasta aruande äriregistrile esitamise tähtaeg kuus kuud arvates majandusaasta lõppemisest. Seega, kui konkursile avalduse esitamise tähtpäev on näiteks 20.02.2025, siis hindab konkursi korraldaja osaleja netovara vastavust 2023. aasta majandusaasta aruande järgi, kuna 2024. aasta majandusaasta kohta aruande esitamise kohustust veel tekkinud ei ole. Kui konkursile avalduste esitamise tähtpäev on 31.07.2025, siis hindab konkursi korraldaja osaleja netovara vastavust 2024. aasta majandusaasta aruande järgi, kui ettevõtja majandusaasta kattub kalendriaastaga.

Osalejal peab olema tehniline kompetentsus ja võimekus sidevõrku välja ehitada ja hallata. Lisaks peab osaleja viimase lõppenud majandusaasta üldkasutatava elektroonilise side teenuse (edaspidi *sideteenus*) müügitulu olema vähemalt 1 000 000 eurot. Sellega soovitakse tagada, et konkursile tulevad sideettevõtjad, kes suudavad esitada realistliku pakkumuse ning võidu korral ringhäälinguvõrgu kiiresti välja ehitada ja pakkuda ringhäälinguvõrgu teenust meediateenuste seaduse alusel väljastatud raadioloa omanikule. Konkursi võitja(d) peavad ehitama välja täiesti uue ringhäälinguvõrgu, mis eeldab kulusid mastidele, seadmetele, kaablitele jne. Seega meie hinnangul peaks olema 1 000 000 eurose käibega ettevõtte võimeline ringhäälinguvõrgu välja ehitama eesmärgiks seatud tähtajaks. Müügitulu kontrollib TTJA majandusaasta aruandest.

Punktiga 5.3 sätestatakse õiglase konkurentsi tagamise eesmärgil, et ühest kontsernist võib konkursil osaleda ainult üks osaleja. Selle piirangu sätestamisega välditakse olukorda, kus ühest kontsernist osalejad võivad kokku leppides hakata oma pakkumustega manipuleerima.

Punktis 6 sätestatakse nõuded avaldusele ja nimetatakse kvalifitseerimiseks vajalikud dokumendid (osaleja sooviavaldus, nõusolek päringuks Maksu- ja Tolliametile, volikiri) ja andmed (osaleja nimi, registrikood, aadress).

Eestis registreeritud ettevõtete info on avalikult leitav e-äriregistrist¹¹, kuid juhul kui konkursil soovib osaleda väljaspool Eestit registreeritud sideettevõtte, peab ta avaldusele lisama kõik vajalikud dokumendid ja muu info, mis aitab konkursi korraldajal kontrollida osaleja vastavust konkursi tingimustele. Sellega soovitakse vältida olukorda, kus sideettevõtja asukohamaa ametlike kinnituste hankimine võib ettearvamatult aega võtta.

Osaleja peab muu hulgas esitama kirjeldava info oma plaanide kohta ringhäälinguvõrgu väljaehitamiseks. Sellega soovitakse näha, kas osaleja on ringhäälinguvõrgu ehitamise plaanid läbi mõelnud ja kas tal on visioon, kuhu ja millises tempos edasi liikuda.

Kuna konkursi võitja valimiseks võrreldakse ringhäälinguvõrgu leviga kaetud elanikkonna protsenti, esitab osaleja ringhäälinguvõrgu leviala pakkumuse, mis sisaldab ringhäälinguvõrgu raadiosaatjate nimekirja koos tehniliste andmetega vastavalt käskkirja lisale 2.

Konkursi korraldaja arvutab osaleja pakkumuse ehk ringhäälinguvõrgu raadiosaatjate nimekirja tehniliste andmete järgi välja ringhäälinguvõrgu leviga kaetud elanikkonna protsendi. Täpsem arvutusmetoodika on toodud käskkirja lisa 2.

Osaleja esitab iga soovitud konkursiobjekti kohta eraldi pakkumuse.

Kuna konkursi võitja valimisel lähevad arvesse ainult pakkumused, mis katavad vähemalt 70% elanikkonnast, kantakse avaldusele punkt, et osaleja on sellest teadlik.

Seda, kas pakkumus katab vähemalt 70% elanikkonnast, saab osaleja kontrollida käskkirja punktis 4.4 sätestatud päringuga.

Sätestatakse ka nõue, et võõrkeelsed dokumendid tuleb tõlkida eesti keelde.

Punktis 7 sätestatakse avalduse esitamise nõuded.

Konkursil osalemise avaldus tuleb esitada digiallkirjastatuna e-posti teel või allkirjastatult kinnises pakendis konkursi väljakuulutamise teates märgitud tähtpäevaks.

Sätestatakse, et avalduse esitamise tähtaeg ei või olla lühem kui 30 kalendripäeva alates konkursi väljakuulutamisest.

Allkirjastatult kinnises pakendis saadetava või esitatava avalduse pakendile märgitakse osaleja nimi, äriregistri kood ja kontaktandmed.

Samas sätestatakse osalejale võimalus enne avalduse esitamise tähtpäeva oma avaldus tagasi võtta.

Punktis 8 sätestatakse avalduste läbivaatamise ja osalejate kvalifitseerimise nõuded.

TTJA kontrollib tähtpäevaks laekunud avalduste vastavust konkursi tingimustele. Kui osaleja ei vasta kvalifitseerimise nõuetele, siis ta kõrvaldatakse konkursilt. Konkursile kvalifitseeritud ja mitte kvalifitseeritud osalejatele saadetakse selle kohta TTJA otsus.

Punktis 9 sätestatakse pakkumuste võrdlemise kord ja avaliku konkursi võitjate väljaselgitamise põhimõtted ning konkursiobjektide valimise kord.

---

¹¹ <https://ariregister.rik.ee>.

Konkursi korraldaja võrdleb kõiki kvalifitseeritud osalejate esitatud pakkumusi käskkirja lisa 2 toodud hindamismetoodika alusel (vt lisa 2 selgitust) ja moodustab pakkumuste pingerea.

Konkursiobjektide valimist alustab pingerea esimesel postistioonil olev osaleja, tema valikud on konkursiobjektid: „MUX R1“ või „MUX R2“ või „MUX R3“. Esmalt valib konkursiobjekti pingerea esimesel positsioonil olev osaleja, seejärel pingerea teisel positsioonil olev osaleja ning pingerea kolmandal positsioonil olevale osalejale jääb valimata jäänud konkursiobjekt.

Konkursi korraldaja tunnistab pingerea kolm paremat pakkumust teinud osalejat võitjateks ning kinnitab nende valitud konkursiobjektid. Teate selle kohta edastab konkursi korraldaja konkursil osalejatele kolme tööpäeva jooksul otsuse tegemisest arvates.

Kui moodustatud pingereas on alla kolme pakkumuse (näiteks kaks pakkumust), siis jääb kolmas konkursiobjekti välja andmata.

Punktis 10 sätestatakse sagedusloa andmise korra.

Sagedusloa saamiseks esitavad konkursi korraldaja otsuses nimetatud konkursiobjekti võitjad konkursi korraldajale sagedusloa taotluse kolme päeva jooksul alates TTJA otsuse kättesaamisest.

Konkursi võitjal on kohustus lisada sagedusloa taotlusele iga võidetud konkursiobjekti kohta vähemalt üks ringhäälinguvõrgu raadiosaatja, et oleksid täidetud ESSi § 11 lõikes 4 toodud sagedusloa andmiseks vajalikud tingimused ja nõuded.

TTJA kontrollib sagedusloa taotluses olevate ringhäälinguvõrgu raadiosaatjate rahvusvahelise koordineerimise vajadust. Juhul kui koordineerimist peetakse vajalikuks, määrab TTJA tingimused (reeglina efektiivse kiirgusvõimsuse langetamine), millega on võimalik kohe sagedusloa väljastada. Kui koordineerimisprotseduur lõpeb edukalt, on võimalik sagedusloa muuta.

Riigilõivuseaduse (edaspidi *RLS*) § 9 lõige 1 sätestab, et riigilõiv tasutakse enne toimingute tegemise taotlemist, kui seaduses ei ole sätestatud teisiti. *RLS* § 9 lõikest 1 sätestatud seadusereservatsiooni nõude täidavad ESS § 13 lõiked 6 ja 7 ning § 14 lõige 1 punkt 10 – sagedusloa andmine otsustatakse pärast riigilõivu laekumist.

TTJA saadab konkursi võitjale riigilõivu tasumise teate vastavalt ESS § 13 lõikele 6. Vajadusel kooskõlastatakse sagedusloa tingimused ESSi § 13 lõike 3¹ alusel ka Terviseametiga. Pärast kooskõlastuse saabumist ja riigilõivu tasumist väljastab TTJA konkursi võitjale sagedusloa vastavalt ESS § 13 lõikele 7.

Ühtlasi sätestatakse, et kui konkursi võitja ei tasu ettenähtud riigilõivu, tunnistatakse konkursi korraldaja otsus selle osaleja kohta kehtetuks, ning valitakse uueks võitjaks osaleja, kelle pakkumus oli pingereas järgmine.

Punktis 11 sätestatakse konkursi lõppemise alused ja konkursi võitjatest teavitamise kord. Pärast sageduslubade andmist konkursi võitjatele avalikustab korraldaja konkursi tulemused kümne tööpäeva jooksul alates vastava otsuse tegemisest samades väljaannetes, kus avaldati konkursi väljakuulutamise teade. Vajadus konkursil osalenud pakkujad avalikustada tuleneb eesmärgist korraldada võimalikult läbipaistev konkurss.

Punktis 12 esitatakse käskkirja lõppsätted, kus sätestatakse, et käskkirja põhjendused ja kaalutlused on tood käesolevas seletuskirjas.

Käskkirja lisas 1 kirjeldatakse täpsemalt konkursiobjektid ja sätestatakse nende tehnilised tingimused, mis on kooskõlas Rahvusvahelise Telekommunikatsiooni Liidu (International Telecommunication Union – ITU) ja Euroopa postside- ja telekommunikatsiooni administratsioonide konverentsi (Conférence Européenne des Administrations des Postes et des Télécommunications – CEPT) regulatsioonidega ning riikide vahel sõlmitud koordineerimiselepingute nõuetega.

Konkursiobjektid kasutavad raadiosagedusi 174–225 MHz sagedusalas, kuid täpsed sagedused on jaotatud levipiirkondade kaupa (vaata tabelleid 1, 2 ja 3). TTJA kontrollib enne sagedusloa andmist või muutmist iga ringhäälinguvõrgu raadiosaatja rahvusvahelise koordineerimise vajadust. TTJA on juba algatanud mitu koordineerimist, mis aitavad konkursil osalejatel planeerida oma võrgu väljaehitamist. Info selle kohta avaldatakse koos konkursi väljakuulutamise teatega.

Kui konkursi võitja soovib tulevikus sagedusloal märgitud konkreetseid sagedusi muuta, on see võimalik, kui koordineerimistulemused muutmist võimaldavad. Sellega sagedusloa omanik sagedusressurssi juurde ei saa, kuid ringhäälinguvõrgu tehnilisi andmeid on võimalik naaberriikide sageduskasutuse ja koordineerimistulemuste põhjal paindlikumalt muuta.

Sätestatakse, et konkursiobjekti võitja peab pakkumuses toodud levialaga ringhäälinguvõrgu välja ehitama ning meediateenuste seaduse alusel väljastatud raadioloa omanikule kättesaadavaks tegema esimese aasta lõpuks alates sagedusloa saamisest. Viiendal aastal võib konkursiobjekti võitja vähendada ringhäälinguvõrgu leviala selliselt, et kaetud on minimaalselt 70 protsenti elanikkonnast.

Näiteks kui konkursiobjekti võitja esitas konkursil ringhäälinguvõrgu leviala pakkumuse (koos ringhäälinguvõrgu raadiosaatjate nimekirjaga), mille alusel TTJA arvutas, et ringhäälinguvõrgu leviga kaetakse 75 protsenti elanikkonnast, peab võitja esimese aasta lõpuks raadioloa omanikule kättesaadavaks tegema ringhäälinguvõrgu, mille levi katab 75 protsenti elanikkonnast, ja ta peab sellist kaetuseprotsenti hoidma neljanda aasta lõpuni.

Viiendast aastast võib konkursiobjekti võitja vähendada ringhäälinguvõrgu leviala selliselt, et kaetud on minimaalselt 70 protsenti elanikkonnast ehk siinse näite järgi 75 protsendilt 70 protsendile.

Ringhäälingu jaoks on võimalikult suur leviala üks kõige olulisemaid näitajaid. Kuna sagedusi ei anta välja rahalise oksjoni korras, kehtestatakse sageduslubadele minimaalse leviga kaetuse tingimused. Minimaalne leviga kaetuse (70 protsenti elanikkonnast) eesmärgiks on tagada sagedusressurssi eesmärgipärane kasutamine. Ringhäälingu sisuline mõte on ulatuda võimalikult laialdase kuulajaskonnani. 70 protsendi saavutamiseks piisaks minimaalselt nelja suurima maakonna katmisest.

Harjumaal elab 47,02%, Tartumaal 11,96%, Ida-Virumaal 9,62%, Pärnumaal 6,39%, Lääne-Virumaal 4,33%, Viljandimaal 3,31%, Raplamaal 2,49%, Võrumaal 2,48%, Saaremaal 2,33%, Järvamaal 2,19%, Valgamaal 2,03%, Jõgevamaal 1,99%, Põlvamaal 1,74%, Läänemaal 1,5% ning Hiiumaal 0,61% Eesti elanikkonnast.

Kuna digiraadio on uus teenus, mida riik ei rahasta, tuleb arvestada mõningase ebakindlusega selle teenuse püsijäämisel kaugemas tulevikus. Seetõttu otsustati kehtestada pakkumuses esitatud ringhäälinguvõrgu leviga kaetud elanikkonna protsent kohustuslikuna kuni neljanda aasta lõpuni, misjärel hakkab kehtima minimaalselt 70 protsendi elanikkonna leviga kaetuse

kohustus. Kui digiraadio teenus on äriiselt edukas ning elanikkond võtab selle vastu, ehitatakse turu soove arvestades kindlasti ka ringhäälinguvõrk laiemalt välja.

Juhul kui väljastatud sagedusloa tingimustes toodud arvutuslikku elanikkonna leviga kaetuse protsenti ei ole võimalik rahvusvahelise koordineerimisprotseduuri piiravate tulemuste tõttu tagada, tuleb tagada elanikkonna leviga kaetuse lähim protsent, mida rahvusvahelise koordineerimise tulemused lubavad. Näiteks kui konkursi võitja ringhäälinguvõrgu leviala pakkumuse tulemusel oleks leviga kaetud 75 protsenti elanikkonnast, aga ebasoodsa koordineerimise tõttu ei ole võimalik seda saavutada, tuleb välja ehitada võrk, mille arvutuslik elanikkonna leviga kaetus oleks võimalikult lähedal 75 protsendile.

Sätetatakse ka, et konkursi võitjale ei muutu ringhäälinguvõrgu leviala pakkumusel esitatud ringhäälinguvõrgu raadiosaatjate nimekiri kohustuslikuks, kuna võrgu väljaehitamise plaanid võivad aja jooksul muutuda ning samuti ei ole ette teada rahvusvahelise koordineerimisprotseduuri tulemusi. Kohustus on tagada pakkumuses toodud ringhäälinguvõrgu leviga kaetud elanikkonna protsent.

Sagedusloa omanik peab avalik-õigusliku raadioteenuse osutaja soovil tagama vähemalt nelja raadioprogrammi edastamise. Avalik-õigusliku raadioteenuse osutaja peab sagedusloa omanikule kirjalikult teatama oma raadioprogrammide edastamise soovist vähemalt kuus kuud enne edastamise alustamist. See on sisult sarnane juba kehtivale digiteleviseerimise kehtivale tingimusele (ESS § 90¹ multipleksimisteenuse osutamise erinõue).

Käskkirja lisaga 2 sätestatakse konkursiobjekti võitja väljaselgitamiseks vajalikud hindamiskriteeriumid ja hindamismetoodika.

FM-analoograadio ringhäälinguvõrgu teenus on suunatud raadioprogrammide tootjatele, kellel on raadioteenuse tegevusluba ja kes soovivad vastavas võrgus oma raadioprogrammi edastada. Ringhäälinguvõrgu üks olulisemaid näitajaid on selle leviala ehk kui suure osa riigi territooriumist või elanikkonnast suudab võrk vastuvõtusignaaliga katta.

Digitaalse raadioringhäälinguvõrgu kui uue teenuse jaoks on esmatähtis levida seal, kus paiknevad inimesed, ning seejärel ülejäänud osal riigi territooriumist. Seetõttu otsustati kasutada digitaalse raadioringhäälinguvõrgu sageduslubade andmisel hindamiskriteeriumina ringhäälinguvõrgu leviga kaetud elanikkonna protsenti.

Osaleja teeb pakkumuse, millise ringhäälinguvõrgu leviala ta soovib esimese aasta lõpuks välja ehitada. Ringhäälinguvõrk koosneb raadiosaatjatest (saateantenni asukoht, kõrgus maapinnast, efektiivne kiirgusvõimsus jms andmed, toodud lisa 2 punktis 1.2). Nende raadiosaatjate andmete põhjal arvutab konkursi korraldaja ringhäälinguvõrgu leviala ehk ringhäälinguvõrgu leviga kaetud elanikkonna protsendi kogu Eesti elanikkonnast, mis näitab, kui palju inimesi sellesse levialasse jääb. Konkursi korraldaja kasutab protsendi arvutamiseks Statistikaameti andmeid.

Punktis 1.5 toodud leviala arvutamise põhimõtted põhinevad peamiselt Euroopa Ringhäälingute Liidu (The European Broadcasting Union, EBU) soovitusel Tech 3391¹² autosõiduks sobiva kasuliku väljatugevuse kohta.

---

¹² EBU TECH 3391 „GUIDELINES FOR DAB NETWORK PLANNING“, <https://tech.ebu.ch/docs/tech/tech3391.pdf>

Konkursi korraldaja arvutab osaleja esitatud ringhäälinguvõrgu raadiosaatjate andmete põhjal ringhäälinguvõrgu leviga kaetud elanikkonna protsendi kogu elanikkonnast ja moodustab pakkumuste pingerea. Protsent esitatakse täpsusega kaks kohta peale koma.

Pingerea moodustamisel arvestab konkursi korraldaja ainult nende osalejate pakkumustega, mille põhjal arvutatud ringhäälinguvõrgu leviga kaetud elanikkonna protsent ei ole madalam kui 70. Sellega soovitakse tagada sagedusala minimaalne efektiivse kasutamise tingimus.

Näide protsendi arvutamise, mitme osaleja pakkumuste võrdlemise ja pingerea moodustamise kohta on sätestatud käskkirja lisa 2 punktis 4.

3. Käskkirja vastavus Euroopa Liidu õigusele

Käskkiri ei ole seotud Euroopa Liidu õigusega.

4. Käskkirja mõjud

Käskkirja rakendamisega ei kaasne sotsiaalset ega demograafilist mõju, samuti mõju riigi julgeolekule, välissuhetele, regionaalarengule, riigiasutuste ja kohaliku omavalitsuse korraldusele ega ka elu- ja looduskeskkonnale.

Käskkirja rakendamisega kaasneb majanduslik mõju, kuna käskkirjas sätestatud konkursi tulemusel antakse sideettevõtjate kasutusse seni Eestis püsiva kasutuseta sagedusala, mis loob võimalused digiraadio arenguks ning uue teenuse kasutusele võtmiseks. Selle tulemusena raadioringhäälingu sektor mitmekesistub, kuna uute raadioprogrammide üle-eestiliseks levikuks on loodud paremad tingimused.

5. Käskkirja rakendamisega seotud tegevused, vajalikud kulud ja käskkirja rakendamise eeldatavad tulud

Käskkirja rakendamine ei nõua täiendavaid riigieelarve vahendeid. Samas luuakse eeldused sagedusloa andmise ning selle iga-aastase pikendamise eest võetava riigilõivu laekumiseks riigieelarvesse. Aastane riigilõivu suurus arvutatakse riigilõivuseaduse § 206 lõike 2 punkti 1 ja lisa 3 punktide 12.8–12.14 sätestatud määra alusel sõltuvalt ringhäälingu saatejaamade arvust ja kiirgusvõimsusest. Näiteks on aastane riigilõiv kuue raadiosaatja eest, igaühe kiirgusvõimsus vahemikus 100 kuni 1000 vatti, riigilõivuseaduses toodud riigilõivumäära järgi 4536 eurot.

6. Käskkirja jõustumine

Käskkiri jõustub üldises korras.

7. Käskkirja kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Käskkirja eelnõu esitati kahel korral eelnõude infosüsteemi (EIS nr 24-1060) kaudu kooskõlastamiseks Rahandusministeeriumile, Kultuuriministeeriumile ja Siseministeeriumile ning arvamuse avaldamiseks Eesti Ringhäälingute Liidule, Eesti Infotehnoloogia ja Telekommunikatsiooni Liidule ning Eesti Rahvusringhäälingule.

Käskkirja eelnõu esimesele kooskõlastusringile (EISi nr 24-1060) esitasid märkused Kultuuriministeerium ja Rahandusministeerium. Siseministeerium kooskõlastas eelnõu märkusteta. Eelnõule esitasid oma arvamuse Eesti Ringhäälingute Liit, Eesti Infotehnoloogia ja Telekommunikatsiooni Liit ning Eesti Rahvusringhääling.

Käskkirja eelnõu esitati teist korda EISi kaudu kooskõlastamisele, kuna eelnõu esimesel kooskõlastusringil esitatud märkuste arvestamisel muudeti konkursiga antavate sageduslubade arvu (kahelt kolmele) ja ringhäälinguvõrgu leviga kaetud elanikkonna protsendi nõuet (50%-lt 70%-le).

Eelnõu teisele kooskõlastusringile märkusi ei esitatud. Rahandusministeerium, ja Siseministeerium kooskõlastasid eelnõu vaikimisi. Eesti Ringhäälingute Liit, Eesti Infotehnoloogia ja Telekommunikatsiooni Liit ning Eesti Rahvusringhääling ei esitanud eelnõule arvamust.

Ülevaade käskkirja eelnõu esimese kooskõlastusringi märkuste ja arvamuste arvestamisest ning mitteamustamisest on toodud seletuskirja lisa.